

X4.16

Χαράρι Αρτζιμ 1987

100 ΕΚΑΤΟ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΗΣ ΕΪΑΣ

Παρακολουθώντας τα περισσότερα φετινά και περσινά βραβεία ΟΣΚΑΡ, έκανα μια παρατήρηση και νομίζω πως θα συμφωνήσετε μαζί μου αν δείτε τις ταινίες: Πως, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, έχουν σαν κεντρική μορφή μια γυναίκα. Και δεν είναι απλώς η γυναίκα συμπρωταγωνίστρια. Οχι, είναι η πρωταγωνίστρια, μια έντονα δυναμική μορφή, στον τύπο της κάθε φορά. Πιο συγκεκριμένα:

ΔΩΜΑΤΙΟ ΜΕ ΘΕΑ

Αγγλική ρομαντική ταινία, με πολύ όμορφες προεκτάσεις στον χώρο της σάτιρας. Ηρωΐδα μια νεαρή Αγγλίδα της βικτωριανής εποχής, μεγαλωμένη ελεύθερα από την οικογένειά της, μέσα στην ατμόσφαιρα του πουριτανισμού της εποχής. Η χαρούμενη και ολοζώντανη αυτή κοπέλα είναι το κέντρο βάρους της ταινίας, στην οποία παίζουν λαμπροί ηθοποιοί του αγγλικού θεάτρου, όπως η Μάγκυ Σμιθ, η Τζούντι Ντίντς κλπ. Μια καλογοιρισμένη ταινία - μελέτη των πρώτων σπερμάτων της γυναικείας χειραφέτησης.

ΜΟΝΑ ΛΙΖΑ

Εντελώς διαφορετική η μορφή της πρωταγωνίστριας της καλής αγγλικής, επίσης, ταινίας, που κινείται στο Λονδίνο του υποκόσμου και της διαφθοράς: Μαύρη πόρνη πολυτελείας, που επισκέπτεται τους πελάτες της σε ξενοδοχεία πρώτης κατηγορίας και δέχεται απ' αυτούς τα πάντα, ως τον πιο ταπεινό εξευτελισμό. Ο μοναδικός άνθρωπος που ενδιαφέρεται ειλικρινά γι' αυτήν γίνεται στα χέρια της όργανο, γιατί έχει χάσει την πίστη της. Η ταινία είναι μια σκληρή τομή στα άδυστα της σπαίλας των σύγχρονων μεγαλοπόλεων της Δύσης, όπου τα ναρκωτικά, οι φόνοι, η πορνεία και η εκμετάλλευση είναι σε ημερήσια διάταξη. Εκεί, βέβαια και το βασίλειο της γυναίκας - αντικειμένου, της γυναίκας - τίποτα, που αγωνίζεται όσο μπορεί ν' αν-

βεί ένα σκαλάκι πιο πάνω από το ζώο.

ΧΡΩΜΑ ΠΟΡΦΥΡΟ

Και σ' αυτή την ταινία η πρωταγωνίστρια μια μαύρη. Κι εδώ ο φακός στέκεται αποκλειστικά στο άσχημο, μα τόσο γοητευτικό πρόσωπό της. Κάπου στις αρχές του αιώνα, στην Αμερική, ο πατριός της μικρής νέγρας την παντρεύει ή μάλλον την πουλά σε κάποιον άντρα που την ήθελε να του μεγαλώσει τα παιδιά του. Εκείνος, χρόνια ερωτευμένος με μια τραγουδίστρια, έχει την αμόρφωτη γυναίκα του στο σπίτι σαν σκλάβο, στερημένη από τα πάντα, βασανισμένη, τρομοκρατημένη και γλεντά με την φιλενάδα.

και τις αποφάσεις της. Το εύρημα είναι ότι η Πέγκυ Σου ξέρει ότι τα έχει ήδη ζήσει όλα αυτά, ενώ όλοι οι άλλοι ζουν τον καιρό εκείνο πριν από 20 χρόνια. Το τέλος αυτής της ταινίας, όπως και ο τίτλος της «Μόνα Λίζα» πάρθηκε από τραγούδι της εποχής του '50 - '60. Τόσο η νεαρή Πέγκυ Σου όσο και η ώριμη μητέρα της, δίνουν ένα ενδιαφέρον πορτραίτο της σύγχρονης Αμερικανίδας και των ονείρων και ψευδαισθήσεων της.

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΜΠΑΟΥΝΤΙΦΟΥΛ

Είχαμε ξαναγράψει γι' αυτή την ταινία, όπου χαρήκαμε το άφθαστο παίξιμο της Τζέριλ-

Γράφει η ΕΛΛΗ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ

Όταν η γυναίκα του ανακαλύπτει, ότι χρόνια ολόκληρα της έκρυβε τα γράμματα της πολυαγαπημένης της αδελφής για να την απομακρύνει από κοντά της, παίρνει την μεγάλη απόφαση. Τον εγκαταλείπει κι αρχίζει μια νέα ζωή. Η καταπίεση της γυναίκας δοσμένη με έντονα χρώματα, αλλά και κάπως σχηματικά. Πάντως, την παράσταση κλέβει η θαυμάσια νέγρα πρωταγωνίστρια.

Η ΠΕΓΚΥ ΣΟΥ ΠΑΝΤΡΕΥΤΗΚΕ

Εδώ έχουμε ένα παινίδι της φαντασίας του σεναριογράφου και του σκηνοθέτη, με κεντρικό σκοπό να κάνει μίαν αντιπαράθεση στα αισθήματα της παρανόταρας Πέγκυ Σου (με την ευκαιρία του πάρτυ των 20χρονων της αποφοίτησης της τάξης της), με την νεαρή Πέγκυ Σου της δεκαετίας του '60. Ένα κύπημα στο κεφάλι κάνει την καρδιά της Πέγκυ Σου να σταματήσει για κλάσματα του δευτερολέπτου και σ' αυτό το διάστημα κάνει ένα πήδημα πίσω στην εφηβική ηλικία, όπου ξαναβρίσκεται αντιμέτωπη με τα όπια διλήμματα

ντι Πέητζ, που ενσαρκώνει μια γριά πεθερά με τα προβλήματα της μέσα στα προβλήματα της οικογένειας του άνεργου γιου της.

Η ΧΑΝΝΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΔΕΛΦΕΣ ΤΗΣ

Ο Γούντυ Άλλεν, κατά κανόνα, στις ταινίες του έχει μια κεντρική μορφή γυναίκας. Η γυναίκα αυτή σχεδόν πάντα είναι διανοητικά προβλήματα, με έντονη αίσθηση του χιούμορ, αλλά και θανάσιμα απαισιόδοξη. Σ' αυτή την ταινία η πρωταγωνίστρια δεν είναι μόνο μια, η Χάννα, αλλά τρεις, η Χάννα και οι αδελφές της. Κοπέλες μοντέρνες, με ανησυχίες και προβληματισμούς, καθρεφτίζουν τα άτομα μιας μοντέρνας κοινωνίας, που σκέφτονται και αντιδρούν γρήγορα και άλλο τόσο γρήγορα πλήττονται, έχουν τάσεις φυγής ή αυτοκτονίας. Η μία αδελφή, που είναι και το πιο ενδιαφέρον σημείο της ταινίας, καταφέρνει να δώσει, με πολύ λιτά μέσα, ένα δυναμικό τύπο γυναίκας της εποχής μας.

Η ΕΚΛΟΓΗ ΤΗΣ ΣΟΦΗ

Η πρωταγωνίστρια, η Μέρυλ Στρηπ, είναι μια ηθοποιός με μεγάλη γκάμα. Ποιός μπορεί να την ξεχάσει στον ανεπαλήθρο τύπο της «Ερωμένης του Γάλλου ανθυπολοχαγού» ή της θαυμάσιας «Κάρεν Σίλκγουντ», που, σαν εργάτρια στον πυρηνικό σταθμό, γίνεται θύμα της ραδιενέργειας και στη συνέχεια της προσπάθειάς της να αποκαλύψει τους ενόχους... Στην «Εκλογή της Σόφη» η Μέρυλ Στρηπ αποδίδει θαυμάσια τον δύσκολο ρόλο μιας Πολωνοβύσσιας, λίγο μετά τον Παγκόσμιο Πόλεμο, στην Αμερική, όπου φτάνει πλημμυρισμένη από αιματηρές μνήμες και από τραύματα και προσπαθεί να ξαναμαζέψει τα κομμάτια και να ξαναφτιάξει τη ζωή της.

ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ

Η Μέρυλ Στρηπ και πάλι. Ευτυχώς που η ηθοποιός είναι τόσο καλή που δεν επαναλαμβάνεται ούτε φτάρχει στην απόδοσή της, γιατί οι παραγωγοί ταινιών έχουν τη σαδιστική διάθεση να στίβουν σαν λεμονόκουτα κάποιον που τους αποδίδει κέρδη. Φτάσαμε στο σημείο να βαριόμαστε τις απομιμήσεις των επιτυχημένων ηθοποιών, όπως τότε με την μακαρίτισσα την Μαίριλιν Μονρόε, που είχαν γεμίσει οι δρόμοι ξανθές κούκλες. Στο «Πέρα από την Αφρική» η Μέρυλ Στρηπ υποδύεται μια Δανέζα συγγραφέα, που αποφασίζει να πάει να ζήσει στην Αφρική, στη σκληράδα, αλλά και στην καθρότητα αυτής της παρθένας χώρας, αρχές του αιώνα μας. Η περιπλοκή και ισχυρή προσωπικότητα της συγγραφέας δαμάζεται με την παρουσία του άντρα (Ρόμπερτ Ρέντφορντ), εξίσου ζωντανού και δυναμικού χαρακτήρα. Η ταινία έχει πολύ ωραία φωτογραφία και κρίμα που δεν μπορούμε να την δούμε σε οθόνη στον κινηματογράφο.

ΤΟ ΠΟΜΟΝΟ ΠΡΩΪ

Η τελευταία ταινία της Τζαίην Φόντα, που, από χαϊδεμένη κόρη του μαμμά Χένρυ Φόντα και χαϊδεμένη γατούλα του πρώτου συζύγου Ροζέ Βαντίμ, εξελίχθηκε σιγά - σιγά σε πρώτης κατηγορίας δραματική ηθοποιό. Η ταινία είναι ένα καλογοιρισμένο θρίλερ, χωρίς καμιά ποιοτική απαίτηση, αλλά η Τζαίην Φόντα δίνει όλο της τον εαυτό, πλάθοντας τον τύπο της αλκοολικής, απελπισμένης, ξεφλημένης πρώην star, που αγωνίζεται να κρατηθεί από ένα παλιό και ξεφτισμένο όνειρο.

ΠΕΤΡΙΝΑ ΧΡΟΝΙΑ

Θα κλείσω με την υπέροχη ελληνική ταινία «Πέτρινα χρόνια», που η πρωταγωνίστριά του διακρίθηκε σε προηγούμενα διεθνή φεστιβάλ και που είναι μια ανάγλυφη εικονογράφηση της Ελλάδας του Εμφύλιου και των μαύρων χρόνων που ακολούθησαν. Όσοι δεν είδαν αυτή την ταινία πρέπει οπωσδήποτε να την αναζητήσουν. Μέσα στον σурφετό των ελληνικών ταινιών, τύπου «ροζ καραμέλας» και «νιάου νιάου βρε γατούλα», αυτή η σοβαρή, στιβαρή και σκεπτόμενη ταινία φέρνει δάκρυα συγκίνησης, η δε κεντρική ηρωΐδα μ' έκανε πολλές φορές να ανατριχιάσω από περηφάνια που μιλήν την ίδια γλώσσα μαζί της. Πολύ δε περισσότερο που είναι το πορτραίτο μιας αληθινής αγωνίστριας, που ζει τώρα πιο με τον άντρα της και τον γιο της στην Αθήνα, αθόρυβα και σεμνά. Όπως αθόρυβα και σεμνά κουβάλησε τον σταυρό της από φυλακή σε φυλακή κι από ξερονήσι σε ξερονήσι, παντρεμένη μ' έναν άντρα που για 30 χρόνια έζησε μαζί του μονάχα 30 ώρες, γιατί κι αυτός κομμουνιστής, γύριζε κι αυτός από φυλακή σε φυλακή κι από ξερονήσι σε ξερονήσι... Και μ' ένα γιο που γεννήθηκε και μεγάλωσε στη φυλακή και είναι, ίσως, ο μοναδικός γιος που... πάντρεψε τους γονείς του,